

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
GERIAMOJO VANDENS ĮSTATYMO NR. IX-433 1 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-853(2)“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 22-58); TAIS NR. 21-34165(2)**

2022-01-26   Nr. NV-207

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Seimo nario Luko Savicko pateikto Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo Nr. IX-433 1 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-853(2) (toliau – Įstatymo projektas), kuria siūloma nepritarti Įstatymo projektui dėl nurodytų priežasčių.

Įstatymo projektu siekiama įtvirtinti viešojo maitinimo įstaigų pareigą klientų (pirkėjų) prašymu kartu su tiekiamu maistu pateikti geriamąjį vandentiekio vandenį, neišskiriant kainos už šį vandenį.

Vyriausybės išvados Seimui pateikimas vėluoja 4 savaites (2022-01-19 duomenimis).

3. Dabartinė situacija:

- Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad šiuo metu galiojančiuose įstatymuose nėra įtvirtintos pareigos viešojo maitinimo įstaigose klientų (pirkėjų) prašymu pateikti geriamąjį vandentiekio vandenį;
- 2020 m. gruodžio 16 d. priimtoje Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2020/2184 dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (nauja redakcija) nurodoma, jog turi būti gerinama prieiga prie žmonėms vartoti skirto vandens. Taip pat pažymima, kad atsižvelgiant į vandens paskirstymo vietas, regionines ir kultūrines perspektyvas ir aplinkybes, valstybės narės imasi būtinų priemonių pagerinti ar išlaikyti prieigą prie žmonėms vartoti skirto vandens visiems gyventojams. Be kitų nurodytų priemonių, valstybėms narėms rekomenduojama skatinti nemokamai arba už nedidelį aptarnavimo mokestį siūlyti šį vandenį restoranų, valgyklų bei kitų maisto ir gėrimų tiekimo įstaigų klientams. Direktyvos 2020/2184 nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos iki 2023-01-12.

4. Projekto esmė:

Projektu siūloma **nepritarti Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:**

- Direktyvos 2020/2184 tikslai – apsaugoti žmonių sveikatą nuo neigiamo poveikio, kylančio dėl bet kokio žmonėms vartoti skirto vandens užterštumo, užtikrinant, kad vanduo būtų sveikas ir švarus, pagerinti prieigą prie žmonėms vartoti skirto vandens;
- Direktyvos 2020/2184 16 straipsnis reglamentuoja pagrindinius prieigos prie žmonėms vartoti skirto vandens aspektus. Minėto straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės privalo imtis būtinų priemonių, kad pagerintų ar išlaikytų prieigą prie žmonėms vartoti skirto vandens visiems gyventojams, visų pirma valstybių narių nustatytoms pažeidžiamoms ir marginalizuotoms grupėms, 2 dalyje numatomos tam tikros priemonės, kurių tikslas yra skatinti naudoti vandentiekio vandenį, tačiau lauko ir vidaus įrangą viešosiose erdvėse privaloma įrengti tik kai tai techniškai įmanoma ir atsižvelgiant į konkrečias vietas sąlygas, pavyzdžiui klimata ar geografią. Valstybės narės taip pat **gali imtis žmonėms vartoti skirto vandentiekio vandens naudojimo skatinimo priemonių**, pavyzdžiui, skatinti nemokamai arba už nedidelį mokestį siūlyti vandenį restoranų, valgyklų, kitų maisto ir gėrimų tiekimo įstaigų klientams, **tačiau tai neprivaloma**;
- Atkreiptinas dėmesys, kad viešojo maitinimo įstaiga vandentikiu patiektą geriamąjį vandenį įsigyja iš geriamojo vandens tiekėjų už jį sumokėdama geriamojo vandens tiekėjui nustatytą kainą, geriamasis vanduo tampa viešosios maitinimo įstaigos nuosavybe, kurią ji turi teisę savo nuožiūra valdyti, naudoti ir juo disponuoti (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnis, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.37 straipsnis). Įvertinus tai, darytina išvada, kad Įstatymo projektu viešojo maitinimo įstaigoms siūloma pareiga kartu su maistu tiekti geriamąjį vandenį

suvaržytų šių teisinių santykių subjektų santykius daugiau, nei to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti, būtų nesilaikoma proporcingumo ir efektyvumo principų, įtvirtintų Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 ir 5 punktuose;

- Pažymėtina, kad skatinti naudoti vandentiekio vandenį galima ir kitomis priemonėmis, ne tik teisės aktais. Pavyzdžiui, Aplinkos ministerijos organizuojama iniciatyva „Vanduo iš čiaupo – Tau geriausias“ arba „Geriamasis vanduo iš čiaupo nemokamai!“. Pastarosios iniciatyvos metu viešojo maitinimo įstaigas (restoranus, kavines, barus) ir viešbučius raginta plėtoti svetingą ir aplinkai nekenksmingą verslą, visada pasiūlyti lankytojams geriamojo vandens iš čiaupo nemokamai;
- Siekiant tinkamai perkelti Direktyvos 2020/2184 nuostatas į nacionalinę teisę, reikia kompleksiskai įvertinti teisės aktų nuostatas, todėl Aplinkos ministerija pagal kompetenciją rengia Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymo projektą, kuriame bus reglamentuojami prieigos ir kiti su paslaugų teikimu susiję klausimai, Sveikatos apsaugos ministerija pagal kompetenciją rengia Geriamojo vandens įstatymo Nr. IX-433 pakeitimo įstatymo projektą, kuriame bus reglamentuojami vandens saugos ir kokybės klausimai.

5. Derinimas:

- Pastabų neturėjo Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos vandens tiekėjų asociacija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;
- Pastabų nepateikė Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija;
- Iš dalies atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pateiktą pasiūlymą ir suderinta darbine tvarka;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2022 m. sausio 25 d. išvadoje pažymi, kad pastabų ir pasiūlymų Projektui neturi.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37070663780, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lr.lt